

Pevný

ZÁKLAD

5. ročník

1973

Číslo 1

A čas se zastaví . . .

Jisté jste již někdy četli nebo slyšeli o tom, že přesný okamžik dopravní či jiné nehody mohl být zjištěn i podle toho, že nárazem rozbité hodinky na ruce oběti zůstaly stát na určité hodině a minutě. V určitou, přesnou hodinu a minutu došlo k neočekávanému obratu v životě onoho člověka.

Až přijde na konci světa Kristus, mohou naše duše dostat tentýž emocionální náraz. Až náš Pán přikáže času zastavit se a začne věčnost, zůstanou naše náramkové hodinky okamžitě stát! Od toho okamžiku už ČAS A PŘÍSTROJE NIC NEZNAMENAJÍ! Všechny hodiny, velké i malé, zůstanou náhle a současně stát. Rád bych věděl, kolik budou jejich ochromené ručičky ukazovat?

Který den to bude?

Který měsíc?

Který rok?

Které století?

„Ze všech těchto hodin . . .“

Na starých slunečních hodinách v historickém mnišském klášteře v Cluny ve Francii je latinsky napsána tato věta: „ZE VŠECH TĚCHTO HODIN SE BOJÍM JEN JEDINÉ!“

Není to zvláštní, jak nás množství relativně nedůležitých hodin vede k ignorování oné rozhodující hodiny v našem životě? Pro nás je tak lehké věřit, že jedna hodina se zcela podobá všem ostatním, že jeden zážitek není důležitější než jiný! A jako výsledek toho jsme nakloněni zapomínat na skutečně důležitá setkání. Vzpomeneme si, že máme jít ke kadeřníkovi nebo k zubnímu lékaři, zřídka zapomeneme jít na vlak. Ale mnozí z nás určitě nemyslí na největší hodinu našeho života. Zapomínáme například, že „každému člověku je určeno jednou zemřít,“ (Žid. 9, 27), dokud nezaskřípou brzdy nebo se naše hrud nezdvihá s bodavou, dech zarážející bolestí, nebo pokud nezazvoní telefon a sklíčený, chvějící se hlas nám neoznámí smrt jednoho z našich přátel.

To by mohl být ten den!

Stejně tak je mezi malými, bezvýznamnými hodinami našeho života skryt velký životní zážitek — hodina návratu našeho Pána. Každý den bychom měli začínat s vědomím, že by to mohl být právě tento den, kdy sám Kristus sestoupí s nebe s výzvou, s hlasem archanděla a s polnicí posledního božského soudu (1. Tess. 4, 16). V porovnání s letnými zážitky života by měla tato hodina svým nesmírným významem zaujmout zvláštní místo v hodinovém plánu každého z našich pracovních dnů.

Hodina návratu Krista je ve velmi reálném smyslu jedinou **jistou** hodinou, která každému z nás zbývá. Kristův návrat je dokonce jistější než smrt, neboť ON může rozhodnout, v kterém období našeho života chce znovu přijít.

„Pevný ZÁKLAD“ chce být aktuálním a užitečným časopisem. Chceme zaujímat stanovisko ke všem náboženským otázkám, které zajímají naše čtenáře. Pište nám proto a sdělte nám otázky, na které byste si přáli odpověď. Vynasnažíme se zodpovědět je v některém z příštích čísel. Stanovisko bible k daným problémům bude hrát v naší odpovědi rozhodující roli. Rovněž nás bude těšit, sdělíte-li nám své mínění o tomto časopise.

Jedna věc je však jistá — ON přijde! Nemáme žádnou jistotu pro zítřek, ale máme naprostou jistotu, že „těm, kteří na něho čekají, se zjeví ke spáse“ (Žid. 9: 28). **NAŠ KRÁL PŘIJDE!**

„Když se takto všechno rozplyne, jací musíte být vy v svatém životě a zbožnosti, když očekáváte příchod dne Páně, ano toužíte po něm . . .!“ (2. Petr. 3, 11—12.)

V. S. B.

EGOISTA NEBO SYN BOŽÍ?

Mýlíme se, považujeme-li evangelia pouze za malé, útěšné povídky. Jde v nich o mnohem víc: důrazně potvrzují Ježíše Krista a jeho autoritu. Často se snažíme obrátit lidi ke křesťanství, protože jim poskytuje štěstí, mír, radost a jistotu. Ačkoliv je to správné tvrzení, nesmíme tyto cíle přeceňovat. Naším úkolem je hlásat autoritu Ježíše Krista. Každé současné náboženství může přinést člověku určitou míru spokojenosti. Pravá evangelizace však spočívá v hlásání Ježíše Krista, v tom, že ho lidem přibližujeme, zpřítomňujeme. To byla také jeho vlastní metoda.

Opravdu velkým úkolem Nového zákona je, představit Ježíše Krista jako vůbec nejvyšší autoritu. Není-li novozákonní zpráva o Kristu pravdou, pak nám nemá bible vlastně co nabídnout! Při našem hledání pravdy musíme začít s Ježíšem Kristem jako s faktem, protože na něm je všechno vybudováno.

To, co evangelia vyprávějí, je něčím víc, než sbírkou podrobností z Ježíšova života. Jsou sestavena tak, aby ukázala Ježíše z určitého hlediska — jako toho, kdo má nejvyšší a absolutní autoritu. Ježíšův požadavek v Mat. 11, 27 je určitý a pevně ohraničený: „Všechno mi bylo svěřeno mým Otcem; nikdo nepoznává Syna, leč Otec a nikdo nepoznává Otce, leč Syn a ten, komu by to Syn chtěl zjevit.“ To nám připomíná jiné důležité místo v bibli: „*Já jsem cesta a pravda a život, nikdo nepřijde k Oci kromě skrze mne*“ (Jan 14, 6).

V kázání na hoře se Ježíš vědomě představuje jako zplnomocněný učitel: „Slyšeli jste, že bylo řečeno k předkům . . . JÁ

vám však pravím . . .“ Toto zdůraznění jeho vlastní autority je to, co Ježíše jednoznačně odlišuje od proroků Starého zákona. Starozákonní proroci byli svým způsobem mocní lidé a velké osobnosti. Ale žádný z nich nepoužil tohoto autoritativního JÁ — „JÁ vám pravím“. Všichni říkali: „Tak praví Pán.“ Ježíš se však vyjadřuje jinak. Říká: „Ale já vám pravím.“

Sila Ježíšovy osobnosti

Ježíš končí kázání na hoře krajně překvapivými a zdrcujícími slovy: „Každý, kdo slyší tato má slova a plní je, podobá se rozumnému muži, který vystavěl dům na skále . . . A každý, kdo slyší tato má slova, ale neplní je, podobá se muži pošetilému, který si postavil dům na písku“ (Mat. 7: 24, 26). Důraz leží na „MÁ SLOVA“. Zde je zdůrazněn jeho nárok na nejvyšší autoritu. A jestliže lze tato slova ještě více zdůraznit, pak to činí těmito slovy: „Nebe a země pomínou, ale moje slova nepomínou“ (Matouš 24, 35).

Není-li Ježíš tím, za něhož se vydává, pak mu nepotřebujeme vůbec naslouchat. Ale je-li to tak, pak ho MUSÍME poslouchat a vykonávat jeho vůli!

Jiní v době Kristově uznali jeho autoritu. O posluchačích jeho kázání na hoře je řečeno: „Učil je jako člověk, který má plnou moc a ne jako jejich zákoníci“ (Mat. 7, 28). Vzpomeňme si na vojáky, kteří měli Ježíše zajmout. Vrátili se zpět bez zajatce a na otázku, kde mají Krista, mohli jen odpovědět: „Ještě nikdy nehovořil člověk tak, jako hovoří tento člověk“ (Jan 7, 46). V jeho hlase a chování byla zvláštní síla, která je zadržela před tím, aby na něho vztáhli ruku.

Zdánlivá slabost

Přesto všechno byl však ve zdánlivé slabosti ukřižován a pohřben do zapůjčeného hrobu. A právě zde vystupuje nejsilněji do popředí jeho všemocnost. Svým zmrtvýchvstáním přemohl smrt a dal nám konečný důkaz své všemohoucnosti. Skutečnost prázdného hrobu nemohli pochybovači nikdy vysvětlit.

Jádrum křesťanství je hlásání autority a božství Ježíše Krista. Pavel připomíná Korinťanům kázání u nich: „... usoudil jsem nevěděti u vás o ničem, leč o Ježíši Kristu, a to Kristu ukřižovaném“ (1. Kor. 2, 2). To je hlavním tématem a jádrem naší víry.

Teprve Kristovou autoritou získá všechno ostatní učení a utužování ve víře svůj význam. Obec Kristova získává svůj smysl jen tím, že jsou v ní lidé, kteří byli vykoupeni Kristovou krví a — spojení v obci — tvoří „tělo Kristovo“ (Ef. 1, 22, 23). Křest má význam jen proto, že jsme „pokřtěni v Krista“ (Gal. 3, 27). Večeře Páně má jen tehdy smysl, slavíme-li ji na památku smrti a zmrtvýchvstání Spasitele a našeho Pána (1. Kor. 11, 23—26). Všechny tyto věroučné poznatky dostávají skutečný význam jen v přímém vztahu k Ježíši Kristu.

Důležité je skutečné obrácení

A jak je to s vedením dobrého života? Jak důležité je být ctnostný, čestný a upřímný?

Je to důležité, protože Ježíš řekl: „Tak ať zasvitne vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích“ (Mat. 5, 16). Je tragické, že z tolika lidí na světě, kteří Ježíše ctí a váží si ho, jen málo dodržuje jeho příkazy! Vzhledem k mocné síle v rukou Ježíše Krista bychom si měli vryt hluboko do srdce jeho slova: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium veškerému tvorstvu. Kdo uvěří a bude pokřtěn, bude spasen. Kdo neuvěří, bude odsouzen“ (Marek 16, 15—16).

„Nenarodí-li se kdo z vody a ducha, nemůže vejít do království božího“ (Jan 3, 5).

„*Ne každý, který mi říká „Pane! Pane!“ vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli mého nebeského Otce“* (Mat. 7, 21).

To jsou slova toho, který má absolutní moc. A tato slova jsou ta poslední a věčná pravda!

J. S.

Pane, je jen málo těch . . .

Přišel-li Ježíš do kteréhokoli místa v Palestině, nebyla mezi jeho současníky nikdy nouze o námět k hovoru. Bez jakýchkoli zábran se diskutovaly otázky, i takové, které jsou ještě dnes velmi aktuální. Nezřídka byly kladeny přímo Ježíšovi, jako například onoho dne, kdy cestoval do Jeruzaléma a procházející městy a vesnicemi, učil lid: „Pane, je jen málo těch, kteří mají být spaseni?“ (Luk. 13, 22—23.)

Na takovouto otázku nechtěl dát Ježíš zřejmě bezprostřední odpověď. Proč? Protože tazatel zjevně opominul to nejdůležitější, uhýbal od jádra věci. Je totiž známou skutečností, že otázky bývají někdy pouhým „úhybným manévrem“.

„Staráme se velmi často zbytečně o jiné, abychom se nemuseli zabývat vlastními problémy.“ Vzpomeňme jen na Petra, jemuž byly naznačeny jeho apoštolské úkoly a hořký životní konec. Petr se podíval za sebe a zeptal se: „Pane, a co bude s tímto?“ Ježíš mu odpověděl: „Chci-li, aby tento zůstal až přijdu, co tobě na tom záleží? Ty mne následuj!“ (Jan 21, 21—23.) Nejsme někdy i my svým způsobem zbytečně zvědaví? Nechceme například zbytečně vědět, co se stane s milióny Číňanů, kteří nevědí nic o Kristu, místo abychom se raději sami zabývali Bohem a plnili jeho vůli?

„Pane, je jen málo těch, kteří mají být spaseni?“ Ježíšova odpověď i když v té chvíli poněkud vyhybavá, byla přesto výstižná: „Usilujte o to, abyste VY prošli těsnými dveřmi!“ (Luk. 13, 24.) Otázka, která se mě vlastně týká, není „kolik“, ale mnohem víc: „Jsem JÁ spasen?“ Uvědomím-li si skutečně svoji ztracenost, je mi čistě akademická otázka „kolik“ zcela vedlejší. Tonoucí se nechytá záchranného lana teprve tehdy, když si u zachránců zjistil, kolik lidí se nechá také jinak zachránit (srovnej Skutky 2, 36—41). Důležité je jen, zda a jak mohu být já zachráněn. Ježíš to vystihl správně: Jste ztraceni! Stojíte ještě mimo spásu! „Usilujte o to, abyste prošli úzkými dveřmi!“ Ježíšovým současníkům to připadalo velmi těžké, protože si mysleli, že jako Abrahamovi pokrevní příbuzní budou mít

vlastně automaticky podíl na Mesiášově spasení. Ježíš, právě tak jako před ním Jan Křtitel, musel jejich očekávání zklamat (Jan 3, 5; Mat. 3, 7—10).

Spása totiž předpokládá osobní úsilí, boj. Ježíš pro to použil jako vzoru atletů při soutěži. Každý sportovec, který má v sobě zdravého bojového ducha, chce za každou cenu zvítězit. Učí se odříkání, je sám k sobě tvrdý a důsledný. Trénuje až do úmoru. V zápalu vlastního boje se upíná na to, že musí vynaložit veškeré síly — a často přímo bezohledně vůči sobě samému. S člověkem, hledajícím spásu, je tomu právě tak. Bez námahy nebo dokonce nahodile nedospěje k cíli. Jen za cenu oběti a cílevědomého úsilí!

Proč se namáhat?

Protože jsou dveře těsné — říká Ježíš. Vchod k boží spáse není žádný velkolepý portál, odpovídající lidskému pojmu nádhery. Mnohem více je to nenápadná, nepohodlná branka. „Vždyť, protože svět v boží moudrosti nepoznal Boha pro samou svou moudrost, rozhodl se Bůh, že spasí věřící pošetilým kázáním“ (1. Kor. 1, 21). Proto Ježíš říká: „Blažený, kdo se nade mnou nepohorší“ (Mat. 11, 6). ON je těmi dveřmi. Kdo chce být spasen a oslaven, musí použít potupných dveří odříkání tohoto světa. Ale vyplatí se to: „Vždyť nynější mírné břímě tísně získává nám nad každou míru závažnou tíhu slávy pro věky...“ (2. Kor. 4, 17). Kdo se ale nesnaží, nebude moci vůbec překonat vlastní předsudky a odporu.

Ježíš přece naznačil, že brána ke spáse není jen úzká, ale dokonce velmi těsná. „... Neboť MNOZÍ, pravím vám, budou hledati, aby vešli, ale nedovedou“ (Luk. 13, 24). Aniž by řekl, zda bude zachráněno málo nebo hodně lidí, Ježíš pouze stanovil, že mnozí budou ztraceni. Nebudou to jen ti bez zájmu, kteří nevejdou do božího království. I mnozí hledající nenajdou cíl. Stanovil snad Bůh poněkud vysoké požadavky? Nikoli! „Jeho přikázání nejsou těžká“ dosvědčuje Jan (1. Jan. 5, 3). Proč tedy promeškalo spásu tolik těch, kteří se právě o ni zajímají? Protože nejsou s to zbavit se své vlastní moudrosti

a pohodlnosti, aby mohli vzít na sebe bláhový kříž (Luk. 14, 27). Pripustíme, že dveře jsou úzké, dokonce velmi úzké — ale proto ještě nikdo nemusí nutně zůstat před nimi! (I. Tim. 2, 4). Nemožné je to jen tehdy, nechceme-li se pokořit k úplné změně svého dosavadního smýšlení, nechceme-li se „přeškolit“.

*„Velebím tě, Otče, Pane nebe i země,
že jsi skryl tyto věci před moudrými a chytrými
a zjevil jsi je nemluvňatům;
ano, Otče, proto tě velebím,
že ses tak pro sebe rozhodl.
Všechno mi bylo svěřeno mým Otcem,
nikdo nepoznává Syna leč Otec
a nikdo nepoznává Otce leč Syn
a ten, komu by to Syn chtěl zjevití.*

Pojďte ke mně všichni, kteří těžce pracujete a jste přetížení, a já vám dám odpočinek. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem mírný a pokorný v srdci, a naleznete odpočinek svých duší; vždyť mé jho je prospěšné a mé břímě lehké“ (Mat. 11, 25—30).

Ale toto srdečné pozvání neplatí provždy. Mnozí nemohou dosáhnout spásy jen proto, že včas neusilují o nutnou pokoru. „Jakmile se hospodář zdvihne a zavře dveře a vy budete státí venku a začnete tlouci na dveře a říkati: ‚Pane, otevři nám!‘ odpoví vám: ‚Neznám vás, odkud jste‘ ..“ (Luk. 13, 25). Spása se nakonec stane nemožností, protože budou zavřeny i ony úzké dveře. Mnohým se tak stane jejich pohodlnost osudnou. Tak dlouho budou odkládat rozhodnutí, až bude navěky pozdě. Kdo podceňuje náležitost tohoto problému, vydává se ve velké nebezpečí. Dnes je den spásy!

Jak klamná může být pohodlnost, poznáváme na marném snažení před zavřenou branou: „Tu vy začnete říkati: Vždyť jsme s tebou jedli a pili a učil jsi na našich ulicích!“ (Luk. 13, 26.) Všichni ti ztracenci se odvolávají na známost a přátelství s Ježíšem. Vzpomínají, jak se s Ježíšem přátelsky stýkali při jídle a pití. S nevýslovnou hrůzou však tito „zbožní“ docházejí k poznatku, jak málo je platná jejich pozdní snaha: „Nevím,

odkud jste. Odstupte ode mne všichni pachatelé křivdy! Tam bude pláč a skřípání zubů, až uvidíte Abrahama, Izáka, Jáкова a všechny proroky v království božím, sebe však vyvržené ven“ (Luk. 13, 27—28).

Tato výstižná slova nám zřetelně ukazují, že nestačí jen nezávazná známost s Ježíšem a s jeho Slovem. Ježíš vyžaduje víc než sympatie a obdiv. Rozhodující je, zda jsme se bezpodmínečně rozhodli stát se jeho následovníky (Luk. 11, 27—28, 1. Jan 2, 3—6). Je pravda, že mnozí budou spaseni (Zjev. 7, 9), ale mnozí budou i zatraceni (Luk. 13, 24). V poměru k zatraceným však bude jen málo spasených (Mat. 7, 13—14, Luk. 12, 32). Není proto důležité hloubat o počtu, ale mnohem víc — a především — usilovat o to, abychom sami mohli projít úzkou branou božího království!

NEVÁHEJTE!

J. E.

Upozorňujeme čtenáře na náboženské vysílání v české řeči: Radio Luxembourg, každé pondělí ráno ve 4,45 hodin na středních vlnách v pásmu 208 m a na krátkých vlnách v pásmu 49,26 m.

ŘÍKEJME SI PRAVDU!

Ve Starém zákoně najdeme zprávu o jedné téměř neznámé události, která by měla být pro naši dobu velkým poučením (viz. 1. Král. 22). Došlo k ní v době relativního míru a blahobytu, během níž byl židovský národ rozdělen na dvě království — Izrael a Judeu. V Izraeli vládl král Achab, v Judeji král Jozafat. Po celé tři roky onoho času trval nejistý mír mezi Izraelem a jeho odvěkým protivníkem Sýrií. Achab, který si přál získat zpět kdysi válkou ztracené město Rámot Galád, vyzval judského krále Jozafata, aby spojili své síly ve válce proti Sýrii a pomohl tak Achabovi získat město zpět. Jozafat na požadavek přistoupil, protože chtěl udržet mír mezi Judejí a Izraelem.

Dříve, než došlo k válečnému konfliktu, navrhl Jozafat zeptat se nejdříve na Slovo Hospodina. Achab ihned svolal 400 proroků z celého Izraele a zeptal se jich: „Mám vytáhnout do boje proti Rámot Galád, nebo nechat vše tak, jak je?“ Všichni souhlasně odpovídali: „Vytáhni, Pán dá město v ruku krále.“

Jozafat byl udiven, že všichni tito proroci říkají totéž. Zřídka se přihodilo, že dva proroci mluvili naprosto stejně, natož pak čtyři sta! Proto se tázal Achaba: „Je zde snad ještě nějaký prorok, jehož bychom se mohli dotázat na Slovo Hospodina?“ „Je“, odpověděl Achab, „Micheáš, syn Jemlův. Ale já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nikdy nic dobrého, jen samé zlo.“ Přesto však Micheáše ihned zavolali. Jak Achab předpokládal, prorokoval jen nepříjemnosti při konfliktu se Sýrií. „*Viděl jsem Izrael roztroušený po horách jako ovce, které nemají pastýře.*“ Achab se hněvivě obrátil k Jozafatovi a řekl. „Neříkal jsem, že mi bude prorokovat jen zlé věci?“ Pak rozkázal uvrhnout Micheáše do vězení, jako stravu mu dávat jen nepatrný kousek chleba a trochu vody až do doby, kdy se vítězně vrátí z války. Po návratu nepochybně plánoval přísnější trest.

Achab ale nebyl hloupý. Z jeho bitevního plánu vyplývalo, jak intrikářské měl úmysly. Věděl, že se Sýřané pokusí zabít

izraelského krále a jeho vojsko rozehnat. Přemluvil proto nic netušícího Jozafata, aby se na bitvu oblékl do svého královského oděvu a jel na válečném voze. On sám si oblékl jen brnění prostého vojáka a jel se skupinou, chránící krále Jozafata.

Jak předpokládal, tak se i stalo. Syrský král nařídil svým bojovníkům: „Nebojujte s bezvýznamnými ani proti mocným, ale jen proti izraelskému králi.“ Když Syřané uviděli Jozafata v královském oděvu na velitelském voze, pronásledovali ho. Jozafat však vzkřikl, nepřátelští vojáci poznali, že to není ten, koho hledají a upustili od boje proti němu. Jeden z vojáků však vystřelil šíp proti skupině chráněnců okolo Jozafata a náhodou zasáhl izraelského krále. Naneštěstí právě do spoje mezi pancíři, čímž ho smrtelně zranil. Král Achab ještě tentýž večer zemřel. Když izraelští vojáci slyšeli o smrti svého krále, vznikla na bojišti panika a vojsko se rozprchlo. Tak se naplnilo proroctví Micheáše: „VIDĚL JSEM IZRAEL ROZPTYLENÝ PO HORÁCH JAKO OVCE, KTERÉ NEMAJÍ PASTÝŘE.“

Co bylo Achabovou osudnou chybou? Nebyl to jeho bitevní plán. Jeho záměr porazit Syřany a odstranit svého rivala Jozafata byl vskutku dobře promyšlený! Smrtí Jozafata mohl nejen získat nadvládu nad Judejí, ale i dostat zpět město Rámot Galád. Jeho osudnou chybou bylo, že se obklopil rádci, kteří jen říkali, co si přál slyšet. Achabova nechuť dbát pravdivých slov proroka Micheáše ho stála život.

I dnes existuje mnoho lidí stejného ražení, jako byl Achab. Poslouchají jen to, co se jim líbí. Shledávají snazeí věřit lži, než se postavit tváří v tvář pravdě. Nenávidí každého, kdo se odváží říci jim pravdu. Kdo se postaví proti tomu, čemu tito lidé chtějí raději věřit, stává se okamžitě jejich nepřítelem. Projevuje se to zvláště v otázkách náboženských. Mnozí jsou dnes ochotni poslouchat jen ty, kteří hlásají to, co by chtěli slyšet. Lidé, hlásající „lacinou milost“, „křesťanství bez kříže“ a takoví, kteří káží světské hmotné království, to neměli nikdy tak dobré jak dnes. Takovým lidem se náš časopis jistě nijak nezamlouvá a ani to od nich neočekáváme. Ostatně — není naším úkolem ani účelem časopisu zalíbit se, ale proklamovat pravdu. Nemůžeme očekávat, že by s námi všichni naši čtenáři

(Dokončení na str. 14)

K základem...

Stále znovu se vynořuje otázka, co je úlohou ženy v křesťanské obci. Skutečnost, že i evangelická církev zařazuje nyní podle potřeby ženy jako faráře (praxe, která je již delší dobu zvykem v některých „volných“ církvích), přivádí tuto otázku znovu do popředí. Tento krok se vysvětluje různě — třeba jako reakce na nedostatek ochotných bratří, anebo jako následek nového sebevědomí ženy v moderní společnosti. Taková zjištění by snad mohla správně popsat stav věcí, ale zde jde o něco mnohem podstatnějšího — o dvě důležité otázky:

1. Jaká byla praxe v církvi v době apoštolů?
2. Je tato praxe ještě dnes použitelná a závazná?

V odpovědi na druhou otázku je třeba říci, že některé skutečnosti, uvedené v bibli, byly podmíněny časem (například mytí nohou jako důkaz pohostinnosti, svatý polibek, oblečení apod.). Pisatelé bible však jasně uvádějí, že jsou jiné věci, které nejsou podřízeny změnám časů, mají věčnou platnost a byly provždy určeny pod vedením Svatého ducha. Apoštolové z božího pověření psali a kázali, „**jak se má člověk chovat v domě božím**“ (1. Tim. 3, 15). Máme setrvávat v jejich UČENÍ a následovat jejich PŘÍKLADU (2. Tim. 1, 13). Jejich slovo nebylo míněno jen jako dobré rady, ale jako PŘÍKAZY, ano jako SLOVO BOŽÍ (1. Tim. 4, 11; 1. Tess. 2, 13). Organizace Ježíšovy obce nebyla žádná módní věc! Byla a je ještě dnes závazná.

A jaké bylo uspořádání obce ve vztahu k naší otázce? Je naprosto jasné, že ženy neměly ve veřejných shromážděních žádné vedoucí nebo učitelské funkce. „Poučování má žena přijímat v tichosti a plné podřízenosti. Nedovoluji, aby žena sama poučovala, ani aby měla nějakou moc nad mužem; má

O ŽENÁCH V NAŠICH OBCÍCH

se v tichu držet zpátky“ (1. Tim. 2, 11—12). „Jako v každé církvi svatých, ať i ve vašich církvích ženy mlčí; nedovoluje se jim mluvit, ale ať jsou podřízeny, jak i zákon praví“ (1. Kor. 14, 34). Je lhostejné, jak se rozumí místu v 1. Kor. 11, 5 („Když se žena modlí nebo prorokuje . . .“) — jsou různé výklady — ale je třeba ctít zásadu tohoto tichého chování a podřízenosti ve veřejných shromážděních. Apoštol Pavel by si neodporoval, a v jednom a totéž dopise Korintským už teprve ne! Rozhodně by vystoupil proti jistě dobře míněné velkorysosti v mnohých kruzích věřících, kde je ženám dovoleno při veřejných shromážděních pronášet téměř autoritativním způsobem své názory na Slovo boží nebo modlitby jménem obce. „Chci tedy, aby se muži modlili na každém místě, pozdvíhovali zbožné ruce bez hněvu a bez pochyb . . .“ (1. Tim. 2, 8).

Naprosto nechceme, aby naše ženy v obcích chápaly tyto řádky jako ženám nepřátelské. Všichni víme, že ženy sehrály v Novém zákoně velmi důležitou roli (viz Lukáš 1, 30 nebo 8, 3, 1. Tim. 5, 9 a 10; Tit. 2, 3; 1. Petr. 3, 1 atd.). Přesto jsou úlohy právě tak jako vlohy velmi rozdílné (viz 1. Kor. 12 a Efesz. 4, 16). Kdo může určit, která je důležitější? Toto tiché působení ženy nezůstalo ani tenkrát bez úspěchu (vzpomeňme si jen na dojem, jaký učinil život Dorky v městě Joppe! Skutky 9, 36—39).

Neměli bychom zapomenat na toto: *Jestliže je Písmo svaté opravdu slovem božím, potom je to jeho autoritativní slovo! Není rozhodující, jak mnoho se časy mění — platnost božího slova zůstává a boží děti se jím mají řídit!*

Redakce

ŘÍKEJME SI PRAVDU!

(Dokončení se str. 10)

souhlasili, ani nepředstíráme, že jsme neomylní. Vždy oceňujeme čtenáře, který své výhrady myslí upřímně a přeje si své důvody k nesouhlasu předložit i ostatním čtenářům. Takové dopisy se snažíme uveřejnit. Mnohem častěji ale slyšíme o rozhorlených čtenářích, kteří nás odmítají jen proto, že jsme se odvážili říci pravdu v některé z náboženských otázek. Tito lidé však škodí sami sobě!

Když se král Achab vracel raněn na svém voze, bezpochyby se mu vynořila slova proroka Micheáše a pronásledovala ho až do skonání. Jak si asi vyčítal, že neposlechl jeho varovných slov! Naproti tomu se Micheáš tvrdou pravdou, kterou se odváží vyslovit, zhostil svoji povinnosti. Rádi bychom znali počty oněch 400 proroků, když se dozvěděli o králově smrti!

S boží pomocí chceme a budeme i v tomto roce říkat pravdu. Naší vážně míněnou modlitbou je, aby stále více lidí milovalo a uznávalo Bohem zjevenou pravdu jako to, čím je — světlem, zářícím na naší cestu, majákem, udržujícím nás ve správném životním kursu! Kdo miluje a žije podle pravdy, nemusí se bát lidí ani Boha.

T. T.

MALÁ KNÍŽKA

Vliv Nového zákona na život jednoho člověka

Tehdy to byl ještě malý chlapec, sotva se naučil číst. Všechno tištěné ho však zajímalo. Při „průzkumu“ bytu své tety našel v jedné skříní malou knížku v černé vazbě a se zlatými písmeny. Ještě nikdy takovou knihu neviděl, ani v rukou své tety. Dodal si odvahy a poprosil ji o ni. Prosba byla beze všeho splněna a tak se knížka přestěhovala k pohádkovým knihám onoho chlapce. Byl to Nový zákon. Chlapec si v něm občas četl, mnohé se mu velmi líbilo, většinou však nerozuměl. Ale přesto se mu bible stala tímto způsobem průvodcem, který ho už nikdy neopustil.

Později si vzal tuto knížku sebou, když odešel do sousedního města do gymnasia. Jejím prostřednictvím se seznámil s Ježíšem a naučil se ho milovat. Zeela přirozeně v něm vzniklo přání, stát se jeho služebníkem. Splnění svého přání hledal způsobem, obvyklým v katolických zemích — chtěl se stát knězem. Během studia theologie četl poprvé celou bibli. Všechno, co přitom zjistil, v něm vyvolávalo pochybnosti. Ty první pochybnosti . . . Došlo k nim porovnáním slov bible s praxí jeho církve. „Jste všichni bratři, nenechávejte se nazývat Otcem nebo Místrem . . . Nepřísahajte! . . . Neobelhávejte se . . .“ Tak mluvil Kristus, prostě a jednoznačně. Skutečností „života ve víře“ kolem tohoto studenta však byly nejrůznější tituly, kterými musel oslovovat své představené, přísně stanovené hranice mezi klérem a laiky, vyžadování přísahy, zlehčování lži jemným rozlišováním mezi „lehkým“ a „těžkým“ hříchem. Bible mu říkala, že jo osobní věci každého, zda se ožení nebo zůstane svobodný a že dokonce i apoštolové byli ženatí. Církev ale od něho jako od budoucího kněze vyžadovala, aby se zřekl manželství. Jeho problémy byly buď zesměšňovány (například otázka titulů a manželství) nebo označeny z hlediska theologie za nodůležité (otázky lži a přísahy). Protože však student uz-

nával autoritu církevního učitelského úřadu za nejvyšší, podalo se mu nakonec setřást své pochyby — nebo spíše se zdálo, že tomu tak je. Ještě v něm vítězila theologie nad biblí. vzdal se známosti s dívkou, se kterou by se byl rád oženil. Jako náhodou právě tenkrát četl příběh o bohatém mládenci, který chtěl být dokonalý a od něhož Pán proto požadoval, aby se vzdal svého bohatství. Budoucí theolog vztáhl tento příběh na sebe a na své „bohatství“. Tak se prostřednictvím bible učil odříkání. (Později poznal, že toto odříkání bylo prospěšné, protože jinak by ho patrně Bůh nemohl dovést tam, kam ho nakonec přivedl.)

Mladý muž se stal, jak se říká, „dobrým a zbožným knězem“. Svůj úřad vykonával s plnou vážností. Přesto začal brzy zjišťovat, že pochybnosti o správnosti jeho cesty nezmizely, spíše se rozmnožily. Křtil mnoho kojenců a podle obecných zkušeností věděl, jak málo z nich se stane skutečně věřícími lidmi. Musel je však křtít, protože to vyžadoval církevní zákon. U křesťanů apoštolské doby tomu bylo jinak, tehdy byli křtění jen ti, kteří žádali křest na základě osobní víry.

Stále častěji četl mladý kněz ve Skutcích apoštolů. Před jeho očima vznikal jasný obraz křesťanské obce, jaká kdysi byla a jaká by vlastně měla být. Mělo to zůstat jen snem? Obvyklá odpověď na příležitostné otázky zněla: „To bylo tenkrát, dnes žijeme ve dvacátém století, dnes nemůžeme být takoví, jako na začátku.“ Takové odpovědi ho však nadlouho neuskokojily. Ano, zvyklosti a vnější podmínky byly tenkrát jiné, ale byli také lidé jiní? Tenkrát i dnes měli tytéž vášně, slabosti, tytéž lidské problémy! Proč by mělo být nemožné hudevat dnes takovou obec, jako byla tehdejší?

Začínající citový vztah k jedné ze spolupracovnic v úřadě jen zvyšoval napětí. Podle bible měl na to právo, podle církevního zákona to však byl těžký hřích. Byl vystaven stále silnějšímu tlaku: Na jedné straně slovo bible, na druhé zákony církve. A mezi tím vlastní svědomí... V této situaci dostal jednoho dne pozvání na přednášku o křesťanství podle Nového zákona (měl hovořit bývalý kněz). Po určitém váhání přemohl ostych a přišel. Našel lidi, kteří usilovali o uskutečnění křesťanství, jak je on sám znal ze Skutků. Dozvěděl se, že odmítají jakoukoli autoritu kromě božího slova. S některými z nich dlouho a důrazně diskutoval. Potom si koupil Lutherovu bibli, první bibli

ve svém životě, která byla bez oficiálních vysvětlivek. Bylo nutné si vysvětlivky vypracovat samostatně, srovnáváním. Pochybujiícího a hledajícího kněze zaujala zvláště silně otázka autority. Doposud byl podle svého vzdělání poslušen církevnímu učitelskému úřadu. Dříve věřil, že církev jako autorita přímo vysvětluje a konečně i autorizuje bibli. Kázání v „obci“, jejíž shromáždění pak častěji navštěvoval a sama bible mu pomohly k odpovědi na jeho otázky. Člověk je jen tehdy věřícím, vykonává-li boží vůli podle Jeho Slova. Jen tak se mu dostane potvrzení, že bible byla skutečně inspirována Jeho duchem (Jan 7, 17).

Otázka po nutné autoritě dostala zcela novou tvář. Nejednalo se už o církevní učitelský úřad a bibli (v praxi stál církevní úřad nad bibli), ale o zásadu: buď církevní úřad, nebo bible. Po dlouhém vnitřním boji, po dnech a nocích houževnatého studia Písma se mladý kněz rozhodl: **POUZE BIBLE!** Byl to sice bolestný, ale současně i radostný čas. Hledající dostával odpovědi jednu po druhé. Stále důrazněji poznával boží vůli, cítil se stále odpoutanější od tradičních theologických úvah. Sama bible mu byla theologií!

Když získal z Písma svatého jistotu, že nezná žádnou svátost kněžství, žádnou zvláštní kastu kněží, nemohl už pokračovat ve výkonu svého úřadu. Až příliš důrazným mu bylo slovo apoštola: „Co nevyhází z víry, je hřích!“ Vzdal se proto svého úřadu, opustil přátele a šel vstříc nejisté budoucnosti.

Ale právě potom se stalo Slovo bible překvapivě rychle skutečností. Mladý muž učinil to, co poznal z Písma jako boží vůli — a Bůh se o něho postaral. I když měl tento nový křesťan často velmi málo, netrpěl nikdy nouzí. Mnoho lidí se mu stalo bratry a sestrami. Brzy mohl sám svobodně hlásat boží slovo a pomáhat ostatním. Poznal, že Ježíš nehovoří zbytečně o stonásobné odplatě, jestliže se člověk něčeho vzdá pro evangelium (Mat. 19, 29).

Někdy s radostnou oddaností, někdy váhavě a v obavách vyslovoval po celý svůj život slova „Staň se vůle tvá“. Nyní mu bylo jasné, že boží vůle je zjevena v bibli a člověk ji musí vykonávat, aby našel pravou víru a dokonalý mír.

Od bible, kterou malý chlapec kdysi našel ve skříni své tety, přes bibli, která byla jeho „cestovním průvodcem“ při hledání pravd a svědkem jeho bojů až k bibli, kterou dnes dává do ruky svým dětem — to byla dlouhá cesta! Ale onen muž nelituje ničeho, co musel na této cestě zažít. Bůh byl s ním, vždy a všude, věrně ho vedl svým Slovem. Bible byla světlem na jeho cestě — přesně řečeno na mé cestě, protože člověk, o němž jsem vyprávěl, jsem já sám.

J. S.

ČEKAT NA ZÍTŘEK?

Snít je lehké. Každý si může představovat svět bez problémů, bez starostí, bez utrpení a nespravedlnosti. Tento svět však, v němž žijeme, svět přítomnosti, nelze popsat krásnými slovy. Je přeplněn utrpením, starostmi, bolestí a nespravedlností. Odkud toto všechno zlo pochází? Proč se NÁM nedaří být dokonalí? Spisovatel, který by chtěl popisovat dnešek, nemůže se vyhnout těmto otázkám. Proto mnozí lidé v oboru umění a především v náboženství pokládají za mnohem lehčí předkládat nám náš „báječný zítřek“, než popsat naši bidnou přítomnost. Vyhýbají se skutečnosti. Sny jsou příjemnější než fakta.

Pisatelé Nového zákona byli lidé, kteří v tehdejší době také snili o nádherné budoucnosti, „neboť čekali na město, mající pevné základy a jehož stavitelem a budovatelem je sám Bůh“ (Žid. 11, 10). Ale když doufali v existenci takového města, věděli, že je nelze očekávat na tomto

světě. Věděli také, že tvůrci takového města by nebyli lidé, ale Bůh. Upřeli tedy veškerou svoji naději ne na lidi, ale na Boha. Proto se také mohli odvážit hovořit jasně a zřetelně o tomto světě. Souhrnně vzato, viděli svět, v němž my žijeme, jako svět, ovládaný mocí temna (Efez. 6, 12); zlý (Gal. 1, 4); zhoubný (2. Petr 1, 14); zasvěcený věčné zkáze (2. Petr 3, 10—12). Proto říkali křesťanům: „Nemilujte světa, ani co je ve světě. Jestliže kdo miluje svět, není v něm lásky Otcovy, neboť všecko, co je ve světě: tělesný chtíč a chtíč očí a chlubitost života, je nikoli z Otce, ale ze světa. Svět však pomíjí i jeho chtíč, ale kdo činí vůli boží, zůstává na věky“ (1. Jan 2, 15—17). Sami nevěřili v nějaký „kouzelný zítřek“ na tomto světě, ale očekávali „nové nebe a novou zemi, v nichž přebývá spravedlnost“ (2. Petr 3, 13).

Jejich napomenutí lidem tehdejší doby: „Zachraňte se z tohoto zvráceného pokolení!“ (Skutky 2, 40). Jejich rada: „Dnes, uslyšíte-li jeho hlas, nezatvrzujte svých srdcí . . .“ (Žid. 3, 7). A dále: „Dnes je den spásy“ (2. Kor. 6, 2).

Je pravda, že si lze vysnit úchvatný obraz budoucnosti. To dělali lidé vždy. Kdo však uvažuje střízlivě, nežije ve snech. Kdo je moudrý, chopí se příležitosti, která se mu **TEĎ** naskýtá. Kdo se chce zachránit, musí být **DNES** poslušen božimu slovu. Kdo čeká na ráno, nebude mít nakonec ani zítřek, ani pozítří. Smrti nikdo neujde!

Je snadné snít o zítřku, kde bude všechno dobré a krásné. Žijeme ale dnes a zítřek nám nepatří. „Co je váš život? Vždyť jste mlha, jež se na chvílku objevuje a potom mizí“ (Jak. 4, 14). Kdo to neuznává a už **DNES** nejedná, nemá žádnou budoucnost. „Kdo ale činí boží vůli, zůstává na věky“ (1. Jan 2, 17).

Čekat na zítřek?

To se opravdu nevyplatí! Mnohem lepší je připravit se už dnes na věčnost.

T. T.

VY SE PTÁTE - MY ODPOVÍDÁME

„Víte něco bližšího o Ahasverovi — věčném Židu? Jak vznikla tato legenda? Prý zemře až při druhém příchodu Krista na zem, je prý tak potrestán . . .“

B. B., Kulpin

Ahasver je symbolická postava „věčného Žida“. Jeho jméno je odvozeno z hebrejské formy jména Xerxes, známé z biblické knihy Ester. Rabíni vysvětlovali toto jméno etymologicky jako „muž neštěstí a bolesti“. Legenda o Ahasverovi vznikla ve středověku a je poprvé písemně doložena z roku 1602. Už z dřívější doby jsou známy různé podobné legendy, i když v nich „věčný Žid“ nese jiná jména. Legendární Ahasver byl prý v době Kristově obuvníkem v Jeruzalémě. Ježíš, unavený nesením kříže se chtěl opřít o stěnu Ahasverova domu, ale byl odehnán. Tu mu Ježíš řekl: „Já chci zemřít a odpočinout, ale ty budeš bloudit.“ Od té doby bloudí Ahasver po celé zemi a nikde nemůže najít pokoje.

Znovu připomínám, že celé vyprávění je vymyšlenou legendou. Jejím podkladem je pravděpodobně mylně chápané Ježíšovo slovo, zaznamenané v Matoušovi 16, 28: „Někteří z těch, kteří tu stojí, neokusí smrti, dokud neuvidí Syna člověka přicházeti v jeho království.“

Lidová vira vidí v symbolické postavě Ahasvera znázorněn osud židovského národa po zavržení Mesiáše.

*

„Jak má člověk činit pokání? Může je činit bezprostředně sám před Bohem?“

B. V., Švédsko

Biblické slovo „pokání“ znamená změnu smýšlení na základě poznání božího slova. V evangeliu se člověk dovídá, jaký by měl být. Protože však vidí, že takový není, vybízí ho evangelium k rozhodnutí změnit své smýšlení. Řecké slovo „metanoia“, přeložené jako „pokání“, to vyjadřuje velmi přesně. Když tedy řekl Ježíš, Petr, Pavel nebo jiný hlasatel evangelia lidem: „Čiňte pokání!“, rozuměli tím tehdejší posluchači nutně výzvu ke změně svého životního postoje v duchu evangelia. Právě toto rozhodnutí (a ovšem na základě toho skutečně změněný život!) tvoří podstatu pokání, které musí stát na začátku každého opravdového následování Krista. Proto je také pokání nutným předpokladem novozákonního křtu. Odvrátili se člověk po křtu od Boha, musí samozřejmě znovu „činit pokání“, to znamená: uznat svou chybu a změnit své smýšlení podle evangelia a vyznat Bohu své pochybení s prosbou o odpuštění. Toto vše se odehrává v rozhovoru člověka s Bohem (1. Jan. 1, 6—2, 2). Někdy je ovšem na místě i vyznání před člověkem — především v případě, že jsme se proti němu provinili (Jak. 5, 16). Takové vyznání má boží zaslíbení — je to však něco zcela jiného než „svátost pokání“ (zpověď), která se vyvinula v římsko-katolické církvi. Tato praxe je bibli neznámá. Chtěl bych zde poukázat na trojdílnou sérii úvah o pokání, vysílaných v českém náboženském pořadu Radia Luxembourg, v nichž je tento pojem podrobněji vysvětlen. Text těchto pořadů můžete na přání obdržet zdarma. Pište na adresu: J. Schubert, 8501 Ammerndorf 199, NSR.

*

„Když Pána Ježíše ukřižovali, nakonec mu probodli bok, z něhož pak tekly dva praménky — krev a voda. O tom jsem často přemýšlela, co to vlastně znamená? Jak si to mám vysvětlit?“

A. B., Kulpin

Tato slova, pocházející z Janova evangelia (19, 34) jsou opravdu poněkud záhadná. Nemůžeme přesně říci, co měl Jan na mysli. Je dobře možné, že se zde Jan opírá o rabinské představy, podle nichž je v lidském těle obsažena stejným dílem krev a voda, snad podmíněně pozorováním sražené krve a zbyvajících tekutin (sérum). V každém případě jde však Janovi o zjištění

Ježíšovy smrti, o skutečnost, že Ježíš byl opravdu mrtvý, a že tedy potom opravdu vstal z mrtvých, jak to hlásali všichni apoštolové. Je možné (ne však nutné!) také symbolické vysvětlení ve vztahu k svědectví krve, vody a Ducha, o němž hovoří 1. Jan 5, 6—9. Tato souvislost se ale zdá málo pravděpodobná.

*

„Nemůžeme chápat citát proroka Izaiáše: „... každého, kto je nazvaný dľa méjho mena“, ako, že Boh predsa má meno a že je správne byť nazvaný podľa neho?“

V. B.

Pojem „jméno“ ve spojení s Bohem není v bibli totožný s naší běžnou představou o jménu, jímž někoho označujeme. I boží „jméno“ Jahve není jedno z mnoha možných pojmenování (jako jmenujeme lidi), ale výrazem jeho podstaty: Já jsem, který jsem — tedy vždycky existující. Jméno Ježíš například znamená „Jahve (Bůh) je záchrana“ — tedy: boží spása přišla skrze Ježíše. Tak znamená jméno v bibli nejen přesné označení individuality jeho nositele, ale i výraz jeho moci, případně podílu na této moci.

Nemohl jsem bohužel najít v Izaiášovi Vámi citovaný výrok — třeba se opíráte o jiný překlad — ale domnívám se, že máte na mysli, co stojí v Izaiášovi 62, 2: „I uzří národové spravedlnost tvou . . . a nazvou tě jménem novým, kteréž ústa Hospodinova vyřknou.“ V kapitole 65, 15 stojí opět psáno: „... služebníky své pak nazve jménem jiným.“ Tím je míněna nová individualita, kterou dá Bůh svým služebníkům tím, že jim dá podíl na své moci. V novezákonní knize Zjevení hraje právě tato skutečnost „nového jména“ významnou roli. „Vítězi dám . . . nové jméno, které nikdo nezná kromě toho, kdo je přijímá“ (2, 17). „Vítěze učiním sloupem v chrámu svého Boha . . . a napíše naň jméno svého Boha . . . a své nové jméno“ (3, 12). To jsou zaslíbení, která dává Kristus těm, kteří spolu s ním přemohli sami sebe a svět. Co je zde vysloveno, je zřejmě totéž, co říká už Izaiáš. Bůh dá přemožitelům podíl na své moci, učiní z nich „nové“ lidi. Jen ten, kdo je v živém spojení s Kristem, může této skutečnosti („nové jméno“, „boží jméno“) rozumět. Je

to jméno, v němž máme odpuštění, spásu, věčný život (Skutky 2, 38; 4, 12; Jan 20, 31). Je to „jméno“, které označuje věřícího člověka jako boží jisté vlastnictví a podílníka na jeho slávě. Proto nesou vyvolení v Janově Zjevení toto jméno jako znamení a pečeť na svých čelech (Zjev. 14, 1). Jsem jistý, že toto je i význam Vámi uvedeného výroku z Izaiáše. Že Izaiášova i Janova slova jsou míněna symbolicky a ne doslovně, je mimo každou pochybnost.

J. Š.

z dopisů čtenářů

Erdevik, Jugoslávie

„... Prosím Vás, abyste mi i v tomto roce posílali Pevný základ, budu se snažit jej předplácet, protože se mi líbí. Je psán na základě bible a podle biblické pravdy... Dej Bůh, aby toto zdravé učení proniklo do srdcí všech!“

Z. S.

Redakce: Máme velkou radost, že jste s časopisem spokojeni. Předplácet si jej však nemusíte — posíláme jej bezplatně do celého světa lidem, kteří z článků čerpají víru a posilu na cestě za Kristem.

Kisač, Jugoslávie

„... S radostí přiznávám, že bibli miluji již od svého dětství. Je mi pramenem živé vody, která občerstvuje a napájí moji duši...“

K. M.

Bački Petrovec, Jugoslávie

„... Děkuji vám za bibli, kterou jsem tak brzy obdržela. Její obsah je mi zcela nový, neměli jsme ji dosud doma. Vynasnažím se ale, abych ji brzy pochopila...“

M. K.

Redakce: Přejeme Vám i sobě, aby se bible stala Vaší nejoblíbenější knihou. Je i naší snahou, abyste správně porozuměla obsahu. K tomu slouží také náš časopis Pevný základ, který

zasíláme bezplatně každému, kdo o to požádá. Setkáte-li se při studiu bible s nějakým problémem, napište nám, rádi Vám odpovíme.

Kisač, Jugoslávie

„... Som mladá a veľmi sa zaujímam o slovo božie... Posielajte mi i naďalej časopis Pevný základ... Boh pomahaj vašej práci.“

M. B.

Kisač, Jugoslávie

„... Myslíme na Vás a na náš časopis, který jsme už hodně dlouho nedostali...“

E. H.

Redakce: Máte pravdu a omlouváme se i ostatním čtenářům. V minulém roce se nám z technických důvodů nepodařilo vydat více než dvě čísla. Druhé a poslední číslo ročníku 1972 jsme začali expedovat teprve na přelomu roku. Mějte, prosíme, strpení. V tomto roce chceme vydat 6 čísel. Doufáme, že se všechna dostanou do rukou čtenářů.

„Pevný ZÁKLAD“ je česká verze časopisu „Das feste FUNDA-MENT“. Tento časopis je neprodejný a je zasílán na přání bezplatně do celého světa. „Pevný ZÁKLAD“ nesleduje žádné politické cíle, jeho účel je výlučně náboženský.

Majitel, vydavatel a nakladatel: L. Blaha, 1040 Wien, Schleifmühlgasse 6.

Za obsah odpovídá: F. Czech, 1040 Wien, Schleifmühlgasse 6.

Tisk: Christoph Reisser's Söhne AG, 1050 Wien, Arbeitergasse 1--7.

Eigentümer, Herausgeber und Verleger: L. Blaha, 1040 Wien, Schleifmühlgasse 6.

Für den Inhalt verantwortlich: F. Czech, 1040 Wien, Schleifmühlgasse 6.

Druck: Christoph Reisser's Söhne AG, 1050 Wien, Arbeitergasse 1--7.